

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Zbigniew Korzeniowski

Protokolant st. inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 8 grudnia 2025 r. na posiedzeniu bez udziału stron wniosku X. Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocną uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2020 r., sygn. akt II DO 20/20,

postanowił:

I. wniosek X. Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. o wznowienie postępowania pozostawić bez rozpoznania;

II. stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Kozielewicz Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 5 września 2019 r. sygn. akt. [...], Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w Warszawie, odmówił zezwolenia na pociągnięcie prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 1 k.k.

Uchwałą z dnia 21 września 2020 r., sygn. akt II DO 20/20, w wyniku rozpoznania zażalenia złożonego przez Prokuraturę Krajową, na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w Warszawie, w ten sposób, że wyraził zgodę na pociągnięcie prokuratora - X. Y. do odpowiedzialności karnej.

W wyniku wydania uchwały Prokuratura Krajowa w Warszawie skierowała przeciwko prokuratorowi X. Y. akt oskarżenia o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Pismem z dnia 19 grudnia 2022 r., prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C. X. Y., na podstawie art. 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, wniosła o:

1. wznowienie postępowania zakończonego prawomocną uchwałą Sądu Najwyższego Izba Dyscyplinarna w Warszawie z dnia 21 września 2020 r., sygn. akt II DO 20/20, w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 1 k.k., zmieniającego uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w Warszawie z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt. [...] - odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X. Y.;
2. wyznaczenie na podstawie art. 544 § 3 k.p.k. posiedzenia w przedmiocie wznowienia postępowania z udziałem stron.

Wnioskodawczyni wskazała, że w sprawie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza, polegająca na wydaniu w sprawie II DO 22/22 orzeczenia przez sąd nienależycie, wadliwie i nieprawidłowo obsadzony, tj. sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w sytuacji wcześniejszego wydania przez Sąd Najwyższy Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyroku z dnia 5 grudnia 2019 roku w sprawie o sygn. akt III PO 7/18, w uzasadnieniu którego stwierdzono m.in., że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 roku w Rzymie i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również przez Sąd Najwyższy w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uchwały z dnia 23 stycznia 2020 roku oznaczonej sygn. BSA 1-4110-1/2020, w której stwierdzono m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz

niektórych innych ustaw, przy czym ten punkt uchwały ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym bez względu na datę wydania tych orzeczeń.

W dalszej części uzasadnienia prokurator X. Y. podniosła, że „wniosek o wznowienie postępowania w sprawie prawomocnej uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator X. Y. jest w pełni zasadny, albowiem fakt pojawienia się w polskim orzecznictwie „bubla prawnego” który „zapomniał” o prokuratorach, podlegających orzecznictwu Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego nie może dyskredytować prokuratorów, jako gorszych od sędziów, którzy mogą występować z wnioskiem o wznowienie postępowania. Jeżeli uznaje się, że Izba Dyscyplinarna nie jest Sądem i nie ma kwalifikacji do sądenia sędziów, to nie powinna rozstrzygać także w stosunku do osób z innych zawodów prawniczych, a jej orzeczenia wobec nich należy także uznać za wadliwe i niebyłe”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Instytucja wznowienia postępowania zaliczana jest do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a w literaturze podkreśla się, że ta instytucja jest oparta na założeniu, że w sytuacjach szczególnie rażących nie można pogodzić prawomocności i stabilności orzeczenia sądowego z prawidłowym wymiarem sprawiedliwości (zob. W. Koziół, Wznowienie postępowania dyscyplinarnego [w:] Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, Warszawa 2016, Lexonline).

W niniejszej sprawie nie zaistniały okoliczności wskazujące na konieczność wznowienia postępowania zakończonych uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2020 r., w sprawie o sygn. akt II DO 20/20.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawił się pogląd, że nie jest dopuszczalne z mocy ustawy postępowanie o wznowienie postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 29 października 2008 r., sygn. akt SNO 61/08, OSNSD 2008, poz. 98, i z dnia 30 czerwca 2009 r., sygn. akt SNO 16/09, OSNSD 2009, poz. 8, glosa J. Kosonogi zam. Ius Novum 2009, nr 2, s. 156).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie nie podziela tego kierunku wykładni, gdyż dopuszcza możliwość wznowienia na wniosek strony postępowania o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, w razie zaistnienia okoliczności o jakich mowa w art. 165 p.p. w zw. z art. 135 § 14 p.p. lub sytuacji ujętej w art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p. bądź przypadku z art. 540 § 3 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 marca 2023 r., sygn. akt I ZO 19/23).

Wniosek o wznowienie postępowania nie podnosi wskazanych wyżej okoliczności. Został oparty na podstawie art. 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw.

Należy w tym miejscu podkreślić, że art. 18 ust. 1 został wprowadzony w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r., jako przepis przejściowy. Zgodnie z jego treścią „W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sędziemu, w stosunku do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, przysługuje wniosek o wznowienie postępowania.”

Przepis ten wprowadził szczególną podstawę wznowienia postępowania dyscyplinarnego, obok podstaw wynikających z art. 126 § 1 i 2 u.s.p., oraz ze stosowanych odpowiednio do postępowania dyscyplinarnego podstaw wznowienia z kodeksu postępowania karnego (art. 540 § 2-3 k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.).

Co istotne, przewidziana w art. 18 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2022 r. możliwość skorzystania z wznowienia została ograniczona zarówno podmiotowo, przedmiotowo i terminowo. Wniosek o wznowienie mógł wnieść wyłącznie sędzia, w stosunku do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, a wniosek ten mógł być wniesiony wyłącznie w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 9 czerwca 2022 r. Jedyna przewidziana w tym przepisie przesłanka wniesienia omawianego wniosku była zatem skupiona

wokół obsady sądu i odnosiła się wyłącznie do sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt II ZIZ 22/22).

Z powyższego wynika, że uprawnienie do złożenia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na zasiadanie w składzie Sądu Najwyższego sędziego Izby Dyscyplinarnej przysługiwało w okresie od 15 lipca 2022 r. do 15 stycznia 2023 r., jedynie sędziemu w stosunku, do którego wydany został prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (por. art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2022 r., poz. 1259).

Tym samym, X. Y. jako prokurator nie była uprawniona do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, w oparciu o ten przepis ustawy. Wniosek oparty na tej podstawie był niedopuszczalny.

Odnosząc się natomiast do zawartej w wywiedzionym wniosku sygnalizacji, Sąd Najwyższy stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Sąd wznawia postępowanie o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej z urzędu, jedynie wówczas, gdy ujawni się jedno z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9 – 11 art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić wyłącznie na korzyść prokuratora (por. art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p.).

W uchwale Składu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48, wyrażono pogląd, że w postępowaniu z art. 542 § 3 k.p.k. istnieje zawsze możliwość wykorzystania inicjatywy stron w celu skorygowania rzeczywistych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k.

Zastosowanie znajduje tu instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem o dokonanie czynności z urzędu. W razie stwierdzenia usterki może skutkować wszczęciem z urzędu postępowania o wznowienie postępowania, natomiast w braku zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, nie

wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana usterka nie występuje.

Treść wniosku wskazuje, że prokurator X. Y. zasygnalizowała zaistnienie uchybienia o randze bezwzględnej, tj. określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez wydanie w sprawie II DO 20/20 orzeczenia przez sąd nienależycie, wadliwie i nieprawidłowo obsadzony, tj. sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w sytuacji wcześniejszego wydania przez Sąd Najwyższy wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie o sygn. akt III PO 7/18 oraz uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-4110-1/2020. W realiach niniejszej sprawy wznowienie z urzędu postępowania immunitetowego w oparciu o te powody wskazane przez prokurator X. Y., **byłoby orzeczeniem na jej niekorzyść**, gdyż **Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...], uniewinnił prokurator X. Y. od popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.** polegającego na tym, że w dniu 28 sierpnia 2017 r. w C., woj. [...], jako funkcjonariusz publiczny - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C., wykonująca obowiązki służbowe w Prokuraturze Rejonowej [...] w C., bez upoważnienia osoby kierującej ww. powszechną jednostką organizacyjną prokuratury, wbrew zarządzeniu nr [...] Prokuratora Rejonowego [...] w C. z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie podziału zadań oraz czynności kierownictwa i prokuratorów Prokuratury Rejonowej [...] w C., po wcześniejszym nawiązaniu połączeń telefonicznych z ówczesnym Komendantem [...] Komisariatu Policji w C. A. B. oraz prokurator X.1 Y.1 z Prokuratury Rejonowej [...] w C. i wymianie pomiędzy ww. osobami informacji w przedmiocie udziału M. T. w zdarzeniu zaistniałym w nocy z 26 na 27 sierpnia 2017 r. w C., co do którego istniało uzasadnione podejrzenie, iż jest sprawcą przestępstwa z art. 159 k.k. i względem którego czynności miały zostać wykonane przez funkcjonariuszy Komisariatu [...] Policji w C., przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, iż podjęła się bezpodstawnych działań polegających na przybyciu do nienadzorowanego przez siebie ww. komisariatu i bez upoważnienia bezpośredniego przełożonego zapoznała się z aktami sprawy o sygn. [...] dotyczącej ww. zdarzenia z udziałem M. T. a następnie wydała polecenie odnośnie

sformułowania postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz ich treści i poleciła niezatrzymywanie sprawców przestępstwa, w tym M. T., będącego synem prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. X.1 Y.1 i prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. X.2 Y.2, pomimo zachodzącego względem sprawców uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez nich przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz obawy bezprawnego utrudnienia postępowania karnego, a tym samym zachodzących względem sprawców podstaw do zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, co potwierdził Sąd Okręgowy w C. stosując względem sprawców izolacyjny środek zapobiegawczy, a następnie nie dopełniła swoich obowiązków i zataiła przed Prokuratorem Rejonowym [...] w C. podjęte działania w Komisariacie [...] Policji w C. i udzielone funkcjonariuszom wytyczne, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w zaufaniu obywateli do bezstronności prokuratora i stosowania obowiązujących przepisów prawa, równego traktowania obywateli oraz w prawidłowym funkcjonowaniu prokuratury w wykonywaniu zadań w zakresie ścigania przestępstw oraz stania na straży praworządności (k. 620-621). **Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 13 września 2024 r., sygn. akt [...],** utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 9 maja 2023 r., sygn. akt [...].

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]